

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА**

**Педагогічний коледж
Кафедра загальної та соціальної педагогіки**

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИТАННЯ
ДО 130-РІЧЧЯ
ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА –
УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО І ПЕДАГОГА**

7 травня 2008 року

ПРОГРАМА

Львів - 2008

ВАЩЕНКО Григорій
Гриригорович (літ. псевд. – Г. Васківський, Г. В-о; 23.04 (6.05).1878, с. Богданівка поблизу Прилук, Полтавської губ. (тепер — Чернігівської обл.) – 2.05.1967, Мюнхен, Німеччина) – український педагог і психолог, науковець, освітній діяч, письменник.

Народився в селянській сім'ї з кріпаків. З 10 років навчався в Роменському духовному училищі, а потім – у Полтавській духовній семінарії, яку закінчив у 1898 р. В семінарії панував дух національної свідомості, а найближчими друзями Григорія були Симон Петлюра, Володимир Щепотьєв та ін., у майбутньому визначні українські діячі.

В 1899-1903 рр. навчався в Московській богословській академії, по закінченні якої відмовився стати священиком і присвятив своє життя педагогічній діяльності. Викладав у Полтавському єпархіальному училищі, потім у Кутаїській гімназії. В 1911 році повернувся в Україну, вчителював у Тульчині і Ромнах. За оприлюднення статті антиурядового змісту був висланий до Новгородської губернії.

В роки першої російської революції став організатором учительських курсів та шкіл. Пізніше працював у Полтавському учительському інституті, був директором учительської семінарії на Шведській могилі (околиця Полтави). В 1918 його заарештували денікінці. Після ліквідації більшовиками учительської семінарії жив і працював у с. Біликах Кобеляцького повіту.

1927 р. Г.Ващенко стає професором і завідувачем кафедри педагогіки Полтавського педагогічного інституту. В цей період він пише першу фундаментальну працю, яка багато років не втрачає своєї актуальності – “Загальні методи навчання”. Через чотири роки, в 1933 році, цей твір кваліфіковано як прояв українського буржуазного націоналізму, “визнано шкідливим, заборонено і вилучено з ужитку”.

У 1933 р. Григорій Ващенко позбувається роботи в інституті і після дворічного безробіття змушений був виїхати до Сталінграда, де влаштувався у місцевий педінститут. Лише в 1940 повернувся в Полтаву на своє попереднє місце праці. Під час окупації мешкав і працював у Полтаві. В 1942 р. редагував “Голос Полтавщини”.

Емігрувавши до Німеччини, жив у Людвігсфельді, поблизу Мюнхена. Працював в Українському вільному університеті (УВУ), обіймаючи посаду професора кафедри педагогіки. У 1950 р. був обраний ректором Української православної богословської академії.

Праці вченого з питань виховання молоді друкувалися в газетах і журналах діаспори: “Українська трибуна”, “Шлях перемоги”, “Авангард”, “Визвольний шлях” та ін. Для Спілки української молоді (СУМ), ідеологом якої він був, Г. Ващенко написав книгу “Виховний ідеал”.

В еміграційний період Григорій Ващенко опублікував такі праці: “Загальні методи навчання” (1929, перевид. 1948, Мюнхен), “Виховання волі і характеру”, “Основи естетичного виховання”, “Система освіти в самостійній Україні”, “Виховання любови до Батьківщини”, “Український ренесанс ХХ століття” та ін.

Як письменник, Г. Ващенко заявив про себе ще на початку ХХ століття, випустивши збірку оповідань, поезій в прозі та драми під назвою “Пісня в кайданах” (1907). У 1910 в Петербурзі опублікував п’єсу “Сліпий”, а в 1912 — збірку “До ґрунту”, до якої ввійшли повість “Сміх природи” (I ч.) й оповідання “Самотній” та “Феєрія”. Після тривалої перерви Г. Ващенко опублікував уривок з повісті “До ґрунту” (ч. 2) в журналі “Наше слово” (Полтава, 1928). На еміграції писав спогади “З часів німецької окупації України” (журн. “Визвольний Шлях”, 1957).

2 травня 1967 р. на 90-му році життя Г.Ващенко помер. Поховано на цвинтарі Вальдфрідгор у Мюнхені.

Григорій Ващенко повернувся в Україну своїми творами, які більше були відомі в діаспорі, аніж на своїй Батьківщині.

- 1994 р. – у Києві вийшла друком праця Г. Ващенка “Виховний ідеал”, як перший том зібрання його творів.
- 1995 р., вересень – відбувся установчий Конгрес у Києві, на якому було засноване Всеукраїнське педагогічне товариство ім. Григорія Ващенка.

- 1997 р., листопад – другий Конгрес Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Григорія Ващенка. Видано другий том праць вченого-педагога “Загальні методи навчання”.
- 1997 р. – зусиллями Львівської обласної організації Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Григорія Ващенка видана книжка “Вибрані педагогічні твори”, куди ввійшло вісім праць педагога, серед них і “Проект системи освіти в самостійній Україні”.
- 1999 р. – вийшов друком третій том праць Г. Ващенка – його ґрунтовна філософсько-психологічна праця “Виховання волі і характеру”.
- 2000 р. – третій Конгрес Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Григорія Ващенка. Видано четвертий том “Праці з педагогіки та психології”.
- 2001 р. – у видавництві “Українські технології” побачила світ окремим виданням праця Г.Ващенка “Тіловиховання, як засіб виховання волі і характеру”.
- 2003 р. – рік відзначення 125–річчя від дня народження Г.Ващенка. Відбувся четвертий Конгрес Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Григорія Ващенка. Видано п’ятий том “Хвороби в галузі національної пам’яті”.
- 2006 р., грудень – п’ятий Конгрес Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Г.Ващенка. Видано шостий том “Спогади. Статті”.
- 2008 р., 22-23 квітня – у Полтавському державному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка відкрито кімнату-музей Г.Ващенка.

ПРОГРАМА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИТАНЬ

7 травня 2008 року

Початок роботи: 15.00 год

I. ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА

II. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ВСТУПНЕ СЛОВО

Дана Бородій, кандидат психологічних наук, доцент, директор Педагогічного коледжу

Дмитро Герцюк, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та соціальної педагогіки

ВИСТУПИ:

1. Життєвий і творчий шлях Григорія Ващенко.

Романа Михайлишин, методист Педагогічного коледжу, викладач педагогіки

2. Естетичні погляди Григорія Ващенко

Григорій Васянович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу гуманітарної освіти Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти АПН України

3. Моральне виховання в педагогічній системі Григорія Ващенко

Ірина Мицишин, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

4. Основи християнського виховання у спадщині Григорія Ващенка

Наталія Мачинська, кандидат педагогічних наук, доцент, викладач педагогіки Педагогічного коледжу

5. Григорій Ващенко про фізичне виховання як складову національного виховання

Алла Марчук, голова циклової комісії викладачів педагогіки і психології Педагогічного коледжу, викладач педагогіки

6. Формування професійного мислення майбутніх учителів у контексті розвитку педагогічних ідей Григорія Ващенка

Лариса Ковальчук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

7. Проблема методів навчання у педагогічній спадщині Григорія Ващенка

Галина П'ятакова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

8. Організація конструктивного навчання студентів в педагогічних працях Григорія Ващенка

Тетяна Равчина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної педагогіки

9. Громадські організації як важлива складова демократичного суспільства

Оксана Гентош, голова Львівської обласної організації Всеукраїнського педагогічного товариства імені Григорія Ващенка

III. МУЗИЧНА ЧАСТИНА

Беруть участь:

- Тріо скрипалів у складі: *Тетяна Собчук, Євгенія Скрипченко–Карпінська, Любов Сироїд*; концертмейстер *Тетяна Швецова*
- Зоряна Махніцька*, студентка групи ШКВ -32
- Марія Пекар*, студентка групи ФКА - 32
- Світлана Вижанова*, викладач індивідуальної музики

Із цитат і висловлювань Григорія Ващенка

...Традиційний виховний ідеал людини – це не вишивана сорочка, яку можна скинути і все ж таки залишитись українцем. Ідеал людини – це те найкраще, що створив народ в розумінні властивостей людської особистості та її призначення.

...Виховуючи підрастаюче покоління, педагог бере найактивнішу участь у творенні майбутнього свого народу.

...В основу виховання, як і в основу суспільного життя майбутнього, треба покласти ідею свободи... Щоб здібності дитини пішли на благо їй і суспільства, треба, щоб вона свідомо входила в норми суспільного життя, заповідані Христом і розкриті кращими представниками людства... Школа майбутнього – це, в першу чергу, творча школа.

...Школа мусить стати для учнів маленькою батьківщиною, яку вони люблять і честю якої вони дорожать, яку вони разом з педагогами розбудовують.

...Джерелом новаторських ідей у реформуванні освіти є громадськість, і її участь веде до демократизації та відкритості суспільства. Замкнутість системи на адміністративному апараті зумовлює її неминучу деградацію.

...Основне завдання у вихованні української молоді є виховання волі й характеру під високим гаслом: Служба Богові й Батьківщині... Коли ми хочемо виховати в українській молоді міцну волю й суцільність характеру треба перш за все прищепити їй прагнення до високої мети, що об'єднувала б увесь український народ. Такою метою є благо і щастя Батьківщини... Перша абсолютна вартість для молоді є Бог, друга – Батьківщина.

...Ніхто не стане шанувати людини, коли вона сама не буде шанувати себе. Так само ніхто не буде шанувати народу, що терпить рабство і не хоче боротися за свою волю... В сучасний історичний момент і в найближчу майбутність національне виховання молоді є найважливішим завданням нашого народу.

...З особистою гідністю міцно зв'язана гідність національна... Національна гідність виявляється у любові до своєї Батьківщини і в служінні їй... Національна гідність виявляється у тому, що людина шанує честь свого народу і не дозволяє собі у своїй поведінці й діяльності нічого такого, що могло б заплямувати цю честь.

...Шкільне навчання і виховання мають бути глибоко пройняті духом християнства. Мета школи – виховати всебічно й глибоко освіченого християнина, що був би пройнятий християнською любов'ю, в особистому й суспільному житті дотримувався правил християнської моралі, мав міцну волю і прагнув би до перемоги Добра над Злом, не зупиняючись перед можливими офірами.

...Денаціоналізація не тільки має своїм наслідком забування рідної мови. Вона часто поєднується з деморалізацією...Засобом боротьби з денаціоналізацією української молоді є, в першу чергу, нормальне родинне виховання.

...Піднести на високий рівень свою духовну культуру, освіту, науку й мистецтво, стати в рівень з передовими народами Європи і Америки... Ми є європейці і українці...

Інформаційне видання

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИТАННЯ
ДО 130-РІЧЧЯ
ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА
(1878- 1967)
УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО І ПЕДАГОГА**

7 травня 2008 року, м.Львів

ПРОГРАМА

**Упорядники Романа Михайлишин
Дмитро Герцюк**

**Комп'ютерний набір Наталія Баляс
Комп'ютерне макетування Наталія Король**

